

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih : 15.01.2026
Sayı : 1614

10/3640

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Vergi yükünün düzeyi ve vergi yapısının niteliği, mükelleflerin vergiye gönüllü uyumunu ve vergi tahsilatının sürdürülebilirliğini doğrudan etkileyen temel bir kamu politikası alanıdır. Vergi oranlarının ve fiilî vergi yükünün yıllara göre ne oranda arttığı ve bu artış karşısında; kayıt dışılığa yönelimin ve beyan/tahsilat sorunlarının ne oranda artırdığının yıllara göre tespiti ile vergi gelirlerinin etkin, adil ve öngörülebilir biçimde toplanmasını sağlayacak çözüm önerilerinin geliştirilmesi amacıyla, Anayasa'nın 98'inci maddesi ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederim. 13/01/2026

Ahmet Baran YAZGAN
Edirne MV.

Sergin Tanrıulu
Diyarbakır MV.

Cemal ENGİNYURT
İstanbul Milletvekili

M. Salih Uzun
İzmir MV.

Serhat ALPACI
Düzce MV.

Nail GİLER
Kocaeli MV.

Ali KANARDA
USAK MV.

Semra DİNÇER
Ankara MV.

Ayşe BAKKAR
Bartın MV.

Mustafa ERDEM
Antalya MV.

Hatun

Hava ÖZTÜRK
Bursa Milletvekili

Deniz DEMİR

ANKARA MİLLETVEKİLİ

Ar. Ayşe Coşar
Antalya MV.

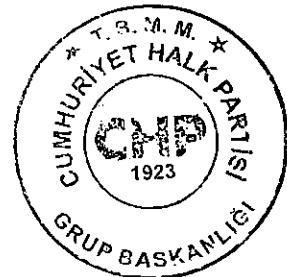
GEREKÇE

Vergi politikası, yalnızca bütçe gelirlerini artırmaya yönelik bir araç değil; aynı zamanda gelir dağılımını, yatırımı, istihdamı, kayıtlı ekonominin genişlemesini ve toplumsal refahı belirleyen yapısal bir tercihtir. Bu nedenle vergi yükünün yüksekliği meselesi, tek başına nominal oranlarla değil; vergi tabanının darlığı, dolaylı vergilerin ağırlığı, istisna ve muafiyetlerin dağılımı, ücret üzerindeki vergi ve prim yükü, denetim kapasitesi ve mükellef davranışlarıyla birlikte değerlendirilmelidir. Nitekim OECD verileri Türkiye’de toplam vergi gelirlerinin GSYH’ye oranının 2024 itibarıyla %24,0 düzeyinde olduğunu, buna karşın ücret üzerindeki toplam yükü gösteren vergi takozunun 2024’te %39,0 seviyesine yükseldiğini ortaya koymaktadır. Bu vergi kompozisyonu ile vergi yükünün ekonomi içindeki dağılımının birlikte ele alınmasını gerekli kılmaktadır.

Vergi yükünün mükellef kesimler üzerinde birikimli ve öngörülemez biçimde artması; özellikle küçük işletmeler, esnaf ve ücretliler bakımından vergiye gönüllü uyumu zayıflatabilmekte; kayıt dışılığa yönelişi, belge düzenine uyumsuzluğu, beyanların gerçeği yansıtmamasını ve borç stokunun büyümesini tetikleyebilmektedir. Hazine ve Maliye Bakanlığı bünyesinde yayımlanan “Kayıt Dışı Ekonomiyle Mücadele Eylem Planı (2023-2025)”, kayıt dışılığın vergi gelirleri üzerinde olumsuz etkilerine ve bu alanın çok boyutlu bir mücadele gerektirdiğine işaret etmektedir. Vergi idaresinin yıllık faaliyet raporları ve denetim raporları da tahsilatın güçlendirilmesi, uyumun artırılması ve idari kapasitenin geliştirilmesi ihtiyacının sürekliliğini göstermektedir.

Özellikle ücret üzerindeki vergi ve prim yükünün istihdam ve kayıtlılık üzerindeki etkisi; dolaylı vergilerin ağırlığının düşük gelir grupları açısından yarattığı sonuçlar; istisna, muafiyet ve vergi harcamalarının adalet ve etkinlik boyutu; sık yapılandırma/af beklentisinin vergi ahlakına etkisi; denetim risk algısının ve yaptırım sisteminin uyum üzerindeki rolü; dijitalleşme ve çapraz kontrol mekanizmalarının fiilî sonuçları; GİB ve denetim birimlerinin kurumsal kapasitesi gibi başlıklar bir bütün olarak ele alınmalıdır.

Bu nedenlerle; vergi oranları ve fiilî vergi yükünün vergiye gönüllü uyum, kayıt dışılık, beyan ve tahsilat performansı üzerindeki etkilerinin; vergi sisteminin adalet ve etkinlik boyutlarının; vergi idaresi ve denetim kapasitesinin; vergi tabanını genişletecek ve yükü daha dengeli dağıtacak yapısal politika seçeneklerinin bütün yönleriyle incelenmesi ve gerekli tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Anayasa’nın 98’inci maddesi ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 104 ve 105’inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederim.

1614 sayılı MRC. Aras

[illegible]